

Toelichting MR-reglement

artikel 1 onder g.

De Wms schrijft duidelijk voor wat verstaan moet worden onder schoolleiding. Men kan natuurlijk de definitie voor de eigen organisatie oprekken, maar dan betekent dat er ook een uitbreiding plaats heeft van de bevoegdheden van de (G)MR m.b.t. de advisering bij de benoeming van bijvoorbeeld sector- of locatiedirecteuren e.d. (artikel 22 onder h.).

artikel 1 onder i.

In artikel 1 onder k Wms is een definitie gegeven voor de geleding. Helaas gebruikt de Wms dit woord niet geheel consistent: meestal wordt de definitie gehanteerd zoals die in artikel 1 onder k. van de Wms is geformuleerd en zoals die ook hier is gebruikt, maar een aantal malen wordt kennelijk de achterban van de geleding bedoeld. Dit is in de Wms bijvoorbeeld het geval in artikel 7 lid 3 en artikel 22 onder d. Het gevolg daarvan is dat ook in dit reglement een enkele maal het woord geleding wordt gebruikt in de zin van achterban.

artikel 4 lid 1

conform artikel 3 lid 7 Wms

artikel 4 lid 2

conform artikel 3 lid 8 Wms

artikel 4 lid 4

Dit lid is opgenomen om ongewenste belangenverstrengeling en onduidelijkheid over rollen te voorkomen.

artikel 5 lid 3

De ervaring leert dat een zekere doorstroming in vertegenwoordigende functies wenselijk is om te voorkomen dat bepaalde personen te lang en te zwaar hun stempel drukken op het functioneren van het orgaan in kwestie. Daarnaast kan het nieuwe kandidaten over de streep trekken wanneer duidelijk is dat het lidmaatschap van een raad gelimiteerd is in tijd.

Artikel 5 lid 4

De bedoeling van de laatste zinsnede is dat wanneer iemand in een tussentijdse ontstane vacature voorziet, bijvoorbeeld een jaar voordat degene die hij vervangt zou aftreden, zijn maximale zittingsduur niet daardoor met twee jaar wordt bekort, maar met een jaar wordt verlengd, uitgaande van een zittingsperiode van drie jaar. Omgekeerd betekent het dat wanneer iemand in de plaats treedt van een lid dat nog twee jaar te gaan had de maximale zittingsduur niet wordt verlengd met twee jaar, maar bekort met één jaar.

artikel 9

Deze lijst zal niet geheel overeenkomen met bijvoorbeeld de lijst van ouders wanneer toepassing gegeven is aan artikel 8 lid 2 van dit reglement.

In de Wms is de mogelijkheid geboden, dat organisaties van personeel en ouders kandidaten voordragen voor het lidmaatschap van de MR.

artikel 11 lid 3

Elektronisch stemmen is een mogelijkheid waarbij wel aan twee voorwaarden moet worden voldaan:

- a. Het moet niet mogelijk zijn meer stemmen uit te brengen dan waartoe men gerechtigd is;
- b. Wat men gestemd heeft mag niet zichtbaar zijn.

artikel 12 lid 1

De strekking van dit artikel is de mogelijkheid te bieden dat bij meer kandidaten dan zetels de kiesgerechtigden in de gelegenheid worden gesteld meer stemmen uit te brengen. Een voorbeeld: In de personeelsgeleding zijn twee vacatures en vier kandidaten. De MR kan besluiten dat iedere kiesgerechtigde één stem uitbrengt en de twee personen die de meeste stemmen hebben verzameld in de MR zitting nemen. Maar ook kan de MR besluiten iedere kiesgerechtigde twee stemmen mag uitbrengen, uiteraard op twee verschillende kandidaten, waarbij vervolgens weer de twee personen die de meeste stemmen hebben verzameld in de MR zitting nemen. Het verdient aanbeveling op het stembiljet uitdrukkelijk te vermelden hoeveel stemmen iedere kiesgerechtigde persoon maximaal mag uitbrengen en voor welke (sub)geleding.

artikel 12 lid 2

In dit reglement wordt ervan uitgegaan dat stemmen bij volmacht beperkt mogelijk moet zijn. Dat kan slechts gebeuren door een kiesgerechtigde persoon en wel voor ten hoogste één andere kiesgerechtigde persoon. Het is van belang dat deze mogelijkheid bekend is bij belanghebbenden en ook is het verstandig om vanuit de school een model volmacht op aanvraag beschikbaar te hebben.

artikel 13 lid 2

Met 'bekendgemaakt' wordt bedoeld dat van alle kandidaten het aantal verkregen stemmen bekendgemaakt wordt, ongeacht of zij al dan niet gekozen zijn. Dit is van belang wanneer de situatie als bedoeld in artikel 14 lid 1 zich zou voordoen. De kennisgeving van de uitslag moet ondertekend zijn door de voorzitter en de secretaris van de raad.

artikel 15

Bevoegd gezag en medezeggenschapsraad voeren in ieder geval met elkaar overleg indien het bevoegd gezag, de raad of een geleding dat expliciet wensen. Het bevoegd gezag overlegt in de regel met de voltallige raad. De wet biedt de mogelijkheid hiervan af te wijken. Het bevoegd gezag kan ook met de afzonderlijke geledingen overleg voeren. Dat kan alleen gebeuren als aan de volgende twee voorwaarden wordt voldaan:

- de raad moet het initiatief nemen tot dit afzonderlijke overleg;
- ten minste twee derden van de leden van de raad en de meerderheid van de geledingen moeten met het afzonderlijke overleg instemmen.

Verder kan hier opgemerkt worden dat het bevoegd gezag de MR de gelegenheid moet geven ook buiten aanwezigheid van bijvoorbeeld directieleden te vergaderen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 9 februari 2012, 105158.

artikel 15 lid 1

Dit overleg is niet vrijblijvend. Van beide partijen mag verwacht worden dat ze het overleg niet uit de weg gaan en bereid zijn een open en reëel overleg te voeren. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 29 oktober 2012, 105532, en 16 oktober 2014, 106236.

artikel 16

De medezeggenschapsraad kan alle zaken bespreken, die de school aangaan. Over die zaken kan de medezeggenschapsraad ook voorstellen aan het bevoegd gezag voorleggen. 'Alle aangelegenheden, de school betreffende' houdt in, dat ook over bepaalde 'gevoelig liggende' zaken gesproken zou kunnen worden, die bijvoorbeeld de privacy van een persoon of de goede naam van de school kunnen bedreigen.

Overigens wordt opgemerkt dat de voorstellen van de MR uiteraard onderwerpen kunnen betreffen waar voor in de artikelen 10 tot en met 14 van de Wms een instemmings- of adviesbevoegdheid aan de MR is gegeven. Dat betekent echter niet dat het bevoegd gezag dan met die voorstellen om moet gaan als gold het zo'n 'zware' bevoegdheid. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 30 juni 2010, 104504.

Het bevoegd gezag moet binnen drie maanden gemotiveerd op initiatiefvoorstellen reageren. Vóór het bevoegd gezag die reactie geeft, moet het de medezeggenschapsraad in de gelegenheid stellen over dat onderwerp overleg te voeren. Dat overleg vindt in de regel met de voltallige medezeggenschapsraad plaats. De wet biedt de mogelijkheid hiervan af te wijken. Zie verder de toelichting op artikel 15.

Wellicht ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat eventuele geschillen voortvloeiend uit besprekingen als bedoeld in dit artikel niet kunnen worden voorgelegd aan de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, maar dat in dat geval de regeling van artikel 32 van dit reglement van toepassing is.

artikel 17 lid 2

De tweede algemene taak die de MR door de wetgever opgedragen heeft gekregen betreft het tegengaan van discriminatie en de bevordering van gelijke behandeling. Discriminatie wordt hier opgevat als het maken van een ongerechtvaardigd onderscheid op grond van vooroordelen en generalisaties ten aanzien van groepen van personen. Die vooroordelen hebben veelal te maken met geslacht, ras, land van herkomst, godsdienst of levensovertuiging, seksuele geaardheid, leeftijd of handicaps. Zij hebben betrekking op kenmerken van een persoon waarvan hij in het geheel geen afstand kan doen (ras, land van herkomst, leeftijd, handicaps), of die hij alleen kan veranderen of verbloemen met grote schade voor zijn eigen persoonlijkheid en welbevinden (godsdienst, seksuele geaardheid). De basis voor deze opdracht aan de MR wordt vaak gezien in artikel 1 van de Grondwet: *Allen die zich in Nederland bevinden worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht op welke grond dan ook, is niet toegestaan.*

De vraag is of dat helemaal terecht is. De zogeheten grondrechtencatalogus van de artikelen 1 tot en met 23 van de Grondwet is namelijk vooral bedoeld als een opdracht aan de overheid in de bejegening van burgers (verticale werking). Over de mate waarin dit artikel derhalve ook zou moeten werken tussen burgers onderling (horizontale werking) bestaat groot verschil van inzicht bij juristen en politici.

Op grond van nadere wetgeving en (Europese) jurisprudentie is wel duidelijk dat onderscheid in sommige gevallen wel degelijk geoorloofd is. Zo mag een bijzondere school eisen stellen t.a.v. de godsdienst van de medewerkers en (ouders van) leerlingen, en kan door een school waar nagenoeg alleen vrouwen werken best nadrukkelijk onder mannen geworven worden. Ook zijn bepaalde maatregelen om oudere werknemers, of juist beginners te ontlasten lang niet altijd in strijd met het verbod op leeftijdsdiscriminatie.

artikel 18 lid 1

Aan de informatieplicht van het bevoegd gezag worden hoge eisen gesteld. Wanneer de verstrekte informatie te laat is, of apert onvolledig kan de MR niet tot een goede afweging van belangen komen. In een mogelijke geschillenprocedure wordt hier door de geschillencommissie zwaar aan getild. Ook tellen niet alleen argumenten mee, maar ook de mate waarin die argumenten gestaafd worden door feiten uit onderzoek. Zie ook de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 5 juni 2012, 105237, 25 juni 2012, 105367, 2 augustus 2012, 105501, 12 september 2012, 105529, 4 januari 2013, 105596, 11 juni 2014, 106216, 20 november 2014, 106429.

artikel 18 lid 2 onder b

Het voornaamste gegeven voor de bekostigingsgrondslag is het aantal (gewogen) leerlingen per teldatum.

artikel 18 lid 2 onder f en g

De wet schrijft voor dat het bevoegd gezag ten minste éénmaal per jaar de medezeggenschapsraad schriftelijk informeert over de hoogte en inhoud van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en afspraken per groep van de in de school werkzame personen en de leden van het bevoegd gezag. Hieronder vallen dus ook de bezoldiging en rechtspositionele regelingen van algemene en bovenschoolse directeuren en bezoldigde bestuurders.

Om de privacy van de betrokkenen te waarborgen is in artikel 8 lid 5 Wms bepaald dat indien de groep uit minder dan vijf personen bestaat twee of meer functies kunnen worden samengevoegd, zodat wel een groep van ten minste vijf personen ontstaat.

artikel 19

Het is niet nodig iedereen het jaarverslag toe te zenden. Het kan ook via intranet bekend worden gemaakt.

artikel 20 lid 1

Omdat de raad de wettelijke opdracht heeft openheid en onderling overleg te bevorderen, is in het reglement gekozen voor het principe dat de vergaderingen van de raad openbaar zijn. De raad kan besluiten om achter gesloten deuren te vergaderen. In het reglement is aangegeven, dat de raad daartoe kan besluiten als er over individuen wordt gesproken of het karakter van onderwerp aanleiding vormt de zaak vertrouwelijk te behandelen.

Het zal duidelijk zijn dat waar mogelijk de plicht tot geheimhouding vooraf wordt meegedeeld. Er kunnen zich echter gevallen voordoen waarbij pas tijdens de bespreking blijkt dat geheimhouding m.b.t. het aan de orde zijnde onderwerp verstandig is. Ook dan nog kan de verplichting worden opgelegd. Tenslotte zijn er ook situaties denkbaar waarbij, hoewel expliciete mededeling achterwege blijft, een lid van de raad zal moeten begrijpen dat de inhoud van het overleg niet verspreid mag worden.

artikelen 21 tot en met 24

Aan de zorgvuldigheid bij instemmings- of adviesaanvragen stelt de geschillencommissie hoge eisen. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 25 juni 2012, 105367, 12 september 2012, 105529, 4 januari 2013, 105596, en 31 maart 2016, 107108.

Een vraag die zich steeds opdringt is: wanneer is de MR van een school bevoegd en wanneer is dat de GMR. De Wms zegt in artikel 16 lid 1 dat wanneer het gaat om aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen, de GMR van rechtswege bevoegd is. Het is in dat kader niet van beslissende betekenis of het voorgenomen besluit van het bevoegd gezag voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen zal gelden. 'Gemeenschappelijk belang' veronderstelt dat er sprake is van een schooloverstijgend belang. De MR heeft op dit punt slechts instemmingsrecht indien en voor zover de op centraal niveau vastgestelde regeling daarvoor ruimte biedt. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 7 december 2009, 104312, 8 juni 2011, 104469, 29 mei 2012, 105291, 31 juli 2015, 106715 en 26 oktober 2015, 106913.

artikel 21

Dit artikel loopt parallel met artikel 10 Wms.

artikel 21 onder a

Veelal wordt het begrip 'onderwijskundige doelstellingen' uitgelegd als het onderwijskundig concept van de school. Scholen kunnen ervoor kiezen voor bepaalde onderwijskundige idealen na te streven, die tot uitdrukking komen in de manier waarop wordt lesgegeven of waarop met de kinderen wordt omgegaan. Bekende concepten zijn die van het daltononderwijs, of de jenaplanscholen. Wanneer de MR gevraagd wordt om instemming met een nieuw of aangepast onderwijskundig concept zal men in de beoordeling daarvan zich moeten laten leiden door de eisen van de kerndoelen (Besluit vernieuwde kerndoelen WPO, Besluit van 8 oktober 2005, *Stb.* 2005, 551, en Besluit kerndoelen onderbouw VO, Besluit van 7 juni 2006, *Stb.* 2006, 316) en zich de vraag moeten stellen of het voorstel in voldoende mate waarborgt dat die kerndoelen door het gros van de leerlingen gehaald kunnen worden.

artikel 21 onder b

Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school (scholen) wordt gevoerd en omvat in ieder geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Het schoolplan omvat mede het beleid ten aanzien van de sponsorgelden. Een en ander is geregeld in artikel 12 WPO en 21 WEC.

Het begrip leerplan in de Wms wekt enige verwarring. Het wordt in het spraakgebruik namelijk op verschillende niveaus gebruikt. Op macroniveau heeft het woord betrekking op bijvoorbeeld de onderwerpen die bij het vak rekenen aan de orde moeten komen. SLO is één van de organisaties die daarover voorstellen formuleert. Op mesoniveau heeft een leerplan betrekking op de verdeling van onderdelen en thema's over de leerjaren van de school, zoals de vraag of en in hoeverre en in welke groepen de zaakvakken of de expressievakken geclusterd kunnen worden. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 10 mei 2016, 107152.

Tenslotte wordt het begrip ook op microniveau gebruikt, gekoppeld aan de individuele leerling, of een selecte groep leerlingen. De insteek is dan veelal de aanpak van specifieke leerproblemen. In dit reglement gaat het met name over (de hoofdlijnen) van het leerplan op mesoniveau.

Onder omstandigheden kan ook de keuze van een lesmethode gerekend worden onder de instemmingsbevoegdheid van de raad. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 10 februari 2015, 10653.¹

artikel 21 onder c

Het schoolreglement betreft een reglement waarin spelregels voor de goede gang van zaken in de school en voor de verschillende daarin functionerende personen en groepen zijn vastgelegd. De wet spreekt van een 'mogelijk schoolreglement' en gaat dus niet uit van de verplichting zo'n document op te stellen. Het is daarbij niet duidelijk waarin een schoolreglement zou verschillen van het in artikel 13 lid 1 onder e Wms genoemde ouder- en leerlingenstatuut.

artikel 21 onder d

Dit valt uiteen in de volgende categorieën:

- verlenen van hand- en spandiensten (zoals organiseren van festiviteiten, koffiezetten, schoolmelkvoorziening, begeleiding van schoolreizen, hulp bij overblijven²);
- administratieve/technische ondersteuning (zoals tik- en kopieerwerk, bijhouden documentatiecentrum, vervaardigen/herstellen leermateriaal);

---

¹ Deze uitspraak is echter vernietigd door de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam. De OK was van mening dat de geschillencommissie de oudergeleding van de MR niet ontvankelijk had mogen verklaren, wegens gebrek aan belang. Zie OK 13 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:2899.

² Let op: voor tussenschoolse opvang gelden eigensoortige regels, los van medezeggenschap

- onderwijsgevende activiteiten (zoals assisteren bij leesonderwijs, voorbereiding/aanvullend onderwijs bij handenarbeid, muziekonderwijs).

artikel 21 onder e

Bij veiligheid, welzijn en gezondheid kan gedacht worden aan:

- veiligheidsbeleid: de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen;
- de regels omtrent roken in en rond de school;
- regels i.v.m. brandpreventie/calamiteiten;
- regels i.v.m. EHBO;
- regels m.b.t. schoolfeesten (bijvoorbeeld toezicht door personeelsleden of ouders, alcoholgebruik en eindtijdstip);
- beleid i.v.m. verkeersgevaarlijke situaties rond de school (verkeersbrigade, verkeersouders);
- pestprotocollen en mogelijkheden tot socialevaardigheidstrainingen.

Het opstellen van veiligheidsbeleid is een verplichting die voortvloeit uit de artikelen 4c WPO en 3b WVO.

Op 1 juli 2016 is de wet op het Huis van de Klokkenluiders in werking getreden. De (G)MR heeft op basis van dit artikelonderdeel een instemmingsbevoegdheid waar het gaat om het vaststellen van een klokkenluidersregeling,

artikel 21 onder f

In ronde woorden gaat het hier over sponsoring en reclame-uitingen binnen de school. Hierover is in 2015 opnieuw een convenant gesloten tussen het Ministerie van OCW, de werkgevers- en werknemersorganisaties, de ouderorganisaties, het Laks, de Consumentenbond en de Groep Educatieve Uitgeverijen (*Kamerstukken II, 2014-2015, 34 000-VIII nr. 90, bijlage*).

artikel 21 onder g

Schoolbesturen zijn wettelijk verplicht een klachtenregeling te hebben. Het gaat hierbij om klachten van ouders en personeelsleden over gedragingen en beslissingen of het nalaten daarvan van het bevoegd gezag en het personeel. De landelijke onderwijsorganisaties hebben één algemene klachtenregeling voor het primair en voortgezet onderwijs uitgebracht. In deze regeling is gekozen voor een bredere kring van mogelijke klagers dan de wettelijke regeling aangeeft. Naast ouders en personeel kan een ieder die deel uitmaakt(e) van de schoolgemeenschap klachten indienen over gedragingen en beslissingen of het nalaten daarvan door personen die deel uitmaken van die schoolgemeenschap.

artikel 21 onder h

Dit is een belangrijke aangelegenheid, waarbij, alvorens de beslissing te nemen wellicht een procedure gevolgd kan worden, waarbij de regeling van de gevolgen van de overdracht of fusie voor personeel, ouders en leerlingen eerst goed in kaart worden gebracht en (per geleiding) aan instemming worden onderworpen.

Wanneer bij een voorgenomen fusie – ook binnen het zelfde bevoegd gezag – de wettelijk voorgeschreven fusie-effectrapportage ontbreekt kan de MR niet tot een goede afweging kan komen. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 25 april 2012, 105281, 4 januari 2013, 105596, 28 maart 2013, 015648 en 9 juli 2013, 105783.

De vraag of ook een intentieverklaring tot fusie of overdracht ter instemming moet worden voorgelegd zou bevestigend beantwoord kunnen worden: het artikelonderdeel betreft niet alleen het besluit tot fusie of overdracht als zodanig, maar ook vaststelling of wijziging van het beleid ter zake. Een intentiebesluit is een besluit dat betrekking heeft op 'het beleid ter zake'.

artikel 21 onder i

Dit artikelonderdeel betreft een vrij technische materie die op het volgende neerkomt. Een school heeft een nevenvestiging of dislocatie en het bestuur heeft redenen om van die nevenvestiging of dislocatie een zelfstandige school te maken. Sowieso scheelt dat in de bekostiging omdat er per school (Brinnummer) een vaste voet in de bekostiging verstrekt wordt. Om tot vorming van een zelfstandige school over te gaan moet wel aan bepaalde getalscriteria worden voldaan, waarvan de bestendigheid bovendien moet blijken uit volgens een bepaalde methode opgestelde prognoses. In artikel 84a van de Wet op het primair onderwijs worden de strenge eisen zoals neergelegd in artikel 78 van dezelfde wet genuanceerd. Daaraan is dan wel de verplichting voor het bevoegd gezag verbonden aan de MR instemming te vragen voor het verzelfstandigen van die nevenvestiging, terwijl aan de afzonderlijke personeels- en oudergeleding instemming moet worden gevraagd met de regeling van de gevolgen van deze verzelfstandiging voor respectievelijk personeel en ouders/leerlingen.

Wellicht ten overvloede: aan de nieuw gevormde school zal een eigen MR moeten worden verbonden. Wanneer door deze verzelfstandiging voor de eerste maal een tweede school onder hetzelfde bevoegd gezag valt zal ook een GMR moeten worden ingericht.

artikel 22

Dit artikel loopt parallel met artikel 11 lid 1 Wms.

Het betreft hier belangrijke aangelegenheden die vaak ingrijpende consequenties hebben voor het personeel, de ouders en de leerlingen. Dit vereist een zorgvuldige procedure van besluitvorming, die optimaal recht doet aan enerzijds de verantwoordelijkheid en handelingsruimte van het bevoegd gezag en anderzijds recht doet aan de invulling van medezeggenschap van personeel, ouders en leerlingen. Het woord 'vooraf' in de aanhef van dit artikel betekent dat de adviesaanvraag de MR bereikt vóór het bevoegd gezag een besluit neemt, en op zodanig tijdstip dat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming (artikel 17 onder a Wms). Dat houdt echter niet in dat het bevoegd gezag elke handeling die zou kunnen dienen ter voorbereiding van het besluit zou moeten opschorten tot de MR een advies heeft gegeven. Zie ook Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 15 april 2013, 105633.

Ook voor het overige is het goed de bepalingen van artikel 17 Wms in acht te nemen. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 31 maart 2016, 107108.

artikel 22 onder a

De aangelegenheid *hoofdpijnen van het meerjarig financieel beleid .. enz.* gaat vooraf aan het feitelijk vaststellen van de begroting van de school. In de begroting is sprake van de bestemming in 'cijfertjes', nadat eerder een aantal beleidskeuzes is gemaakt. Daarom gaat het met name bij de aangelegenheid *hoofdpijnen van het meerjarig financieel beleid.. enz.*,

Hierbij zijn in elk geval de volgende elementen aan de orde:

- een duidelijk overzicht van beschikbare gelden/inkomsten (van overheid, derden en eventuele eigen gelden) en van eerder gemaakte reserveringen;
- op welke beleidsuitgangspunten (onderwijskundig, personeels/formatiebeleid, materieel beheer) zal de begroting worden gebaseerd;
- wat is globaal de financiële vertaling daarvan en ten behoeve van welke doelen (bijv. afschrijving inventaris, onderhoud, seniorenbeleid, nascholing, bepaalde onderwijskundige projecten, leermiddelen enz.);
- in hoeverre en waarom is er sprake van wijziging in uitgangspunten ten opzichte van voorafgaand meerjarig financieel beleid;
- wat is de verhouding tussen de bestemming personeel en materieel;
- wat is de verdeling over sectoren, studierichtingen, opleidingen, afdelingen of locaties;
- is er sprake van de noodzaak van extra of in minder mate sparen/reserveren dan in voorgaande jaren of juist van gebruikmaking van eerdere reserveringen.

Op grond van artikel 18 lid 2 kan de raad aanspraak maken op een adequate informatievoorziening over zowel de inkomstenkant als de beoogde uitgavenkant.

De MR ontvangt de uiteindelijk vastgestelde begroting ter informatie om desgewenst te kunnen beoordelen of de besluiten met betrekking tot 'de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid' daarmee in overeenstemming zijn.

artikel 22 onder b

Beëindiging van de werkzaamheden van de school houdt in een opheffing van de school zonder meer, d.w.z. zonder samenvoeging met één of meer andere scholen. Bij belangrijke inkrimping of uitbreiding van de werkzaamheden van de school kan gedacht worden aan het afstoten of toevoegen van een afdeling of het ontplooiën van contractactiviteiten.

Behalve beëindiging van de werkzaamheden van de totale school kan er ook sprake zijn van de beëindiging van de werkzaamheden van een deel van de school. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer een nevenvestiging wordt opgeheven. Dit geldt niet wanneer de nevenvestiging verzelfstandigd wordt. Daarmee is een grijs gebied betreden tussen beëindiging en inkrimping van de werkzaamheden van een deel van de school. Inhoudelijk en procedureel doet dat verschil echter niet ter zake, zij het dat de veronderstelde keuzevrijheid van het bevoegd gezag – en daarmee het belang van het gevraagde advies van de MR – groter zal zijn bij inkrimping dan bij beëindiging. Onder het begrip belangrijke uitbreiding van de werkzaamheden van de school valt ook een toename van de werkzaamheden van de school als gevolg van de geplande toename van het aantal leerlingen. Naar het oordeel van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS is er sprake van een belangrijke uitbreiding als het gaat om een wezenlijke, structurele of in kwantitatief opzicht aanzienlijke uitbreiding. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 26 september 2013, 105822.

artikel 22 onder c

Onder duurzame samenwerking met een andere instelling/een ander bevoegd gezag kan gedacht worden aan:

- de betrekkingen met een schooladviesdienst, één van de LPC's, een PABO, het CITO;
- de samenwerking met cultuur-, sport- of welzijnsinstellingen;
- een samenwerkingsverband tussen scholen (gemeenschap van scholen);
- de relatie met bedrijven als vast stageadres (het beleid met betrekking tot deze relatie of het stageplan);
- samenwerkingsverbanden tussen verschillende bevoegde gezagsorganen, bijvoorbeeld in het kader van Passend Onderwijs, de vorming van een coöperatie of federatie.

artikel 22 onder d

Hier worden projecten en experimenten bedoeld die een ingrijpende werking zouden kunnen hebben voor het onderwijs, de organisatie en de rechtspositie, zoals een pilot ter voorbereiding van de overstap naar een volkomen ander onderwijskundig concept, of de deelname aan een landelijk project, waarvoor bijvoorbeeld tijdelijk extra personeel moet worden aangetrokken.

Het woord "deelneming" doet veronderstellen dat een bevoegd gezag of school aansluiting zoekt bij een project of experiment dat buiten de eigen organisatie wordt opgestart of uitgevoerd. Een intern project of experiment valt dus niet meteen onder dit artikelonderdeel. Zie ook Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 19 juni 2014, 106194.

artikel 22 onder e

Vaststelling/wijziging van beleid met betrekking tot de organisatie van de school kan bijv. inhouden:

- wijziging belangrijke overlegstructuren (vakgroepen, middenmanagement);
- verhuizing van (een deel van) de school;

- sluiting van een dependance, waarbij het in de laatste twee gevallen niet gaat om een situatie van scholenfusie;
- afstaan van een deel van de school/het schoolgebouw ten behoeve van andere scholen of doeleinden.

Een actueel probleem is de omzetting van een organisatie met een (vrijwilligers-)bestuur en een directie naar een raad van toezicht met een (professioneel) college van bestuur. Voor die operatie zijn nieuwe documenten nodig: een reglement voor de raad van toezicht, een reglement voor het college van bestuur, profielschetsen. Daarnaast hebben wijzigingen plaats in de statuten van de vereniging of stichting en het managementstatuut. Dat het bevoegd gezag deze documenten aan de (G)MR voorlegt voor een reactie is heel verstandig, maar het adviesrecht van de (G)MR gaat alleen over het vaststellen of wijzigen van het managementstatuut.

Verder kunnen we opmerken dat onder omstandigheden ook het formeren of opheffen van combinatiegroepen in het primair onderwijs onder dit artikelonderdeel kan vallen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 28 oktober 2008, LGC WMS 08.017.

artikel 22 onder f

Dit kan bijvoorbeeld inhouden de vraag of een sollicitant die de grondslag niet onderschrijft toch benoemd kan worden en onder welke voorwaarden. Dit is een belangrijk punt omdat, wanneer hiervoor geen duidelijk beleid is geformuleerd, of de school inconsistent is in de uitvoering er van, dit kan leiden tot geschillen voor het College voor de rechten van de mens.

Het is niet ondenkbaar dat dit beleid ook statutair is vastgelegd. Wijziging zal dan ook impliceren dat de statuten moeten worden aangepast. Wanneer de school uitgaat van een vereniging heeft de ledenvergadering daarin het laatste woord. Formeel zal die dan ook de adviesaanvraag bij de MR moeten neerleggen.

artikel 22 onder g

Dit is een van de weinige keren dat de MR zich uitsprekt over personen in plaats van over regelingen of over voorgenomen beleid. Onder de schoolleiding wordt in dit verband mede verstaan schoolleiding ad interim of op detacheringsbasis. Zie ook de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 3 juli 2008, 08.011, 17 november 2009, 104268, 29 juni 2011, 104917, 12 juni 2012, 105346 en 2 juli 2015, 106794. Daarbij is dit artikelonderdeel ook van toepassing wanneer bijvoorbeeld een adjunct-directeur benoemd wordt tot directeur, of een conrector tot rector. Zie ook de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 19 oktober 2009, 104227, en 14 juli 2010, 104590.

Van deze bevoegdheid kan geen gebruik gemaakt worden bij het vrijwillig ontslag van een lid van de schoolleiding, of als hij op eigen verzoek binnen hetzelfde bevoegd gezag bij een andere school tewerkgesteld wordt. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 12 juni 2012, 105346. Wanneer echter het lid van de schoolleiding ontslag neemt op basis van een zogeheten vaststellingsovereenkomst – hij en het bevoegd gezag spreken af dat hij onder bepaalde voorwaarden vertrekt, meestal op grond van ernstig verstoorde verhoudingen – kan niet gezegd worden dat er sprake is van vrijwillig ontslag, en geldt ook de adviesbevoegdheid van de raad. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 19 augustus 2013, 105768. Wanneer er goede redenen zijn om een bepaalde persoon op een directiepost te benoemen en daarom het bevoegd gezag niet voornemens is een sollicitatieronde te openen is het toch verplicht de raad om een advies te vragen, in elk geval over de randvoorwaarden waaronder de benoeming plaats zou moeten/kunnen vinden. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 5 november 2010, 104525 (benoeming boventallig lid van de algemene directie tot directeur van een school).

De adviesbevoegdheid van de MR m.b.t. aanstelling of ontslag van de schoolleiding levert echter nog al eens problemen op. Vaak wordt er voor gekozen een sollicitatiecommissie in te stellen. Deze commissie komt met een voorstel voor het bevoegd gezag, en vervolgens neemt het bevoegd gezag dat voorstel over – of niet.

Om met het laatste te beginnen: wanneer het bevoegd gezag besluit niet te benoemen of te ontslaan heeft de MR geen bevoegdheid t.a.v. dat besluit. Er wordt niemand benoemd, en er wordt niemand ontslagen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 29 juni 2011, 104917.

Bij het werk van de sollicitatiecommissie is vaak de MR op een of andere manier betrokken. Zie ook bijlage XII behorende bij de CAO PO over de sollicitatiecode. Soms neemt iemand uit de MR zitting in de commissie, soms neemt iemand op voordracht van de MR zitting. Het is belangrijk de status van de betrokkene en zijn contacten met (de rest van) de MR dan goed af te spreken. De meest zuivere route is in elk geval dat de MR pas een adviesbevoegdheid heeft nadat de sollicitatiecommissie een kandidaat heeft voorgedragen *en* het bevoegd gezag een voorstel heeft gedaan. Tijdens de sollicitatieprocedure dient de raad zich dan ook te onthouden van bemoeienis hiermee. De leden van de commissie zitten er – ook als zij vanuit, namens of op voordracht van de MR benoemd zijn – zonder last of ruggenspraak. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 13 oktober 2008, LGC WMS 08.019, en 12 juni 2012, 105346.

artikel 22 onder g1

Bij de aanstelling (benoeming) en het ontslag van leden van het bestuur betreft het, volgens de antwoorden van de minister op vragen vanuit de Eerste Kamer, uitvoerende bestuursleden, los van de vraag of zij bezoldiging ontvangen. Het ligt voor de hand dat de adviesaanvraag afkomstig is van het orgaan dat deze bestuurders benoemt, als regel het toezichthoudend orgaan. Verder lijkt het aannemelijk dat de reeds ontwikkelde jurisprudentie met betrekking tot aanstelling en ontslag van leden van de schoolleiding van overeenkomstige toepassing zal zijn (zie de toelichting op artikel 22 onder g).

artikel 22 onder h

De mate waarin men concreet moet worden bij het beschrijven van de taakverdeling binnen de schoolleiding is niet geheel vast te stellen. Eerder moet gedacht worden aan een verdeling van de portefeuilles (onderwijs, personeel, materieel). Voor het woord managementstatuut worden op diverse scholen ook andere benamingen gebruikt, zoals directiestatuut, managementreglement, bestuursreglement e.d. Als dit zo is, is het verstandig de terminologie door dit document heen en ook in andere documenten consistent te hanteren.

Dit artikelonderdeel is ook van toepassing wanneer bijvoorbeeld een adjunct-directeur benoemd wordt tot directeur, of een conrector tot rector, terwijl de post die de betrokkene verlaat niet meer wordt ingevuld. Het kan niet anders of de taakverdeling tussen de leden van de schoolleiding verandert daardoor. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 19 oktober 2009, 104227.

artikel 22 onder i

Het kan hierbij gaan om al of niet open toelating van leerlingen en de wijze waarop ouders daarover worden geïnformeerd. Denk ook aan toelating van kinderen met het syndroom van Down in het reguliere basisonderwijs. In dat laatste geval is er nauwe samenhang met het ondersteuningsprofiel van de school. Ook het vaststellen van het door Verus ontwikkelde Protocol time-out, schorsen, verwijderen en onaanvaardbaar gedrag ouders PO/SBO/VSO valt onder dit adviesrecht.

artikel 22 onder j

Een paar voorbeelden van onderwerpen:

- met welke opleidingsinstellingen wordt samengewerkt?
- hoeveel studenten worden tegelijk in de school toegelaten?
- tot wanneer is een beginnende docent vrijgesteld van het begeleiden van studenten?
- wordt er gekozen voor één aanspreekpunt voor de opleidingsinstellingen?
- wordt er iemand intern geschoold tot studentenbegeleider, of wordt daartoe zelfs een functie in het leven geroepen?

artikel 22 onder k

Het gaat hier om de vrije ruimte, naast de centraal vastgestelde zomervakantie, kerstvakantie en meivakantie, om een eigen invulling te geven aan de andere schoolvakanties, met dien verstande dat tevens rekening kan worden gehouden met een afstemming op lokaal/regionaal niveau.

Let wel: de vakantieregeling is die voor de leerlingen. De verlofregeling wordt geregeld bij de instemmingsrechten voor de personeelsgeleding. Zie ook de uitspraak van de Commissie Geschillen Medezeggenschap (MBO), 17 augustus 2010, 104535.

artikel 22 onder l

De centrale dienst is geregeld in de artikelen 68 WPO en 69 WEC. In een centrale dienst kunnen gezamenlijk die werkzaamheden worden ondergebracht die niet behoren tot de kerntaken van de school, dit zijn de niet-lesgevende taken. Dit betekent in de praktijk dat de taken behorend bij het onderwijsondersteunend personeel, met name de administratie en de schoonmaak, zich lenen voor bundeling in een centrale dienst. De wettelijke regeling voor de centrale diensten omvat het volgende:

- een of meer schoolbesturen richten een centrale dienst op ten behoeve van meerdere samenwerkende scholen;
- de centrale dienst vormt een zelfstandige rechtspersoon;
- er komt een specifieke taakomschrijving voor de centrale dienst, waarbij het uitgangspunt is dat de dienst, op niet-commerciële basis niet-lesgevende taken voor de scholen verricht;
- het bestaan van de rechtspersoon wordt aan de minister gemeld.

artikel 22 onder p.

Artikel 45 lid 2 van de Wet op het primair onderwijs luidt als volgt:

Het bevoegd gezag van een basisschool draagt op daarvoor met ouders afgesproken dagen, zorg voor de organisatie van kinderopvang in de zin van de Wet kinderopvang, voor leerlingen, op doordeweekse niet-schooldagen, niet zijnde algemeen erkende feestdagen en op schooldagen gedurende de voor- en naschoolse periode, tussen 07:30 uur en 18:30 uur, indien een of meer ouders hierom verzoeken. De kosten die uit de opvang als bedoeld in de eerste volzin voortvloeien, komen voor rekening van de ouders.

Een besluit als hier bedoeld wordt niet genomen dan na raadpleging van de ouders (artikel 15 lid 3 Wms). De wet schrijft niet voor wie de ouders moet raadplegen, hoe dat moet gebeuren en welk gewicht de opbrengst van die raadpleging in de schaal legt. Hierover zullen het bevoegd gezag en de MR dus goede schriftelijke afspraken over moeten maken, en ook in de communicatie met de ouders over deze raadpleging moet volstrekte helderheid geschapen worden, met name over wat bevoegd gezag en/of MR met de uitslag van de raadpleging doen.

artikel 22 onder q

Een eigenaardigheid in de wetgeving is dat hier een adviesbevoegdheid wordt toegekend m.b.t. een *door het bevoegd gezag* te nemen besluit met betrekking tot de vaststelling van de competentieprofielen van de toezichthouders en het toezichthoudend orgaan en de leden van het bestuur, terwijl als regel dat toezichthoudend orgaan – dat dus niet het bevoegd gezag is – zelf de

eigen competentieprofielen en die van de leden van het bestuur vaststelt. We mogen dus aannemen dat het dan ook het toezichthoudend orgaan is dat de adviesaanvraag bij de raad neerlegt. Het betreft, blijkens de antwoorden van de minister op vragen vanuit de Eerste Kamer, uitvoerende bestuursleden, los van de vraag of zij bezoldiging ontvangen.

artikel 22 onder r

Een schoolondersteuningsprofiel is een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

artikel 22a lid 1

Deze bevoegdheid is niet opgenomen in de Wms, maar in de WPO (artikel 17a lid 2).

artikel 22a lid 2

Deze verplichting is niet opgenomen in de Wms, maar in de WPO (artikel 17c lid 3). Het ligt voor de hand dat dit overleg niet zozeer een onderhandeling is, maar meer gericht is op informatie-uitwisseling. Daarmee wordt bewerkstelligd dat het toezichthoudend orgaan zijn informatie over het reilen en zeilen van de school uit meer bronnen kan verzamelen dan alleen die het bestuur het ter beschikking stelt.

artikel 22a lid 3

Dit artikellid is in de Wms terug te vinden in artikel 10 lid 2.

artikel 23

Dit artikel loopt parallel met artikel 12 lid 1 van de Wms.

Voor de duidelijkheid wordt hier opgemerkt dat bezoldigde bestuurders *in het kader van de Wms* niet tot het personeel gerekend worden. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 30 november 2009, 104240.

artikel 23 onder a

Omdat de aangelegenheden waarnaar hier verwezen wordt ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor het personeel is in de wet vastgelegd dat voor de regeling van de gevolgen van deze besluiten de personeelsgeleding een instemmingsbevoegdheid heeft. Het ligt voor de hand dat het bevoegd gezag een plan over die onderwerpen aanbiedt inclusief een voorstel voor de regeling van de gevolgen daarvan voor het personeel.

Het kan gebeuren dat de regeling van de gevolgen van het besluit voor het personeel nog niet geheel bekend is of kan zijn op het moment van de adviesaanvraag. Dan kan volstaan worden met een globale aanduiding van de gevolgen en de regeling die het bevoegd gezag voor ogen staat. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 10 juni 2013, 105764.

artikel 23 onder b

De samenstelling van de formatie wordt jaarlijks ten behoeve van het volgende schooljaar voor 1 april vastgesteld en hierin is beschreven, op welke wijze de gelden beschikbaar voor formatie worden besteed. De mate waarin het formatieplan allerlei details bevat kan verschillen. In het algemeen komt er wel in naar voren hoeveel fte's worden uitgegeven aan respectievelijk directie, onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel.

Het formatieplan hangt logischerwijze samen met andere plannen en beleidsonderdelen. De samenhang met het taakbeleid is evident, zo zelfs dat wanneer in het formatieplan een wijziging in het taakbeleid is verwerkt, terwijl aan die wijziging geen instemming is verleend door de personeelsgeleding van de MR, later terecht de instemming aan het formatieplan wordt onthouden. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 15 juli 2014, 106249. Omgekeerd is het echter niet

zo dat de PMR door onthouding van instemming met het formatieplan een wijziging in het taakbeleid kan afdwingen. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 2 december 2015, 106981, en 15 december 2015, 107013.

Ook een tussentijdse tijdelijke wijziging in de formatie kan aan de instemmingsbevoegdheid van de personeelsgeleding onderworpen zijn. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 2 juli 2015, 106794.

artikel 23 onder c

Hierbij kan gedacht worden aan:

- de keuze van te volgen cursussen;
- de keuze van de deelnemers;
- de wijze van tegemoetkoming in kosten en tijd, en een eventuele terugbetalingsregeling;
- de frequentie van cursusdeelname per jaar.

Overigens kan ook gedacht worden aan andere vormen van deskundigheidsbevordering, zoals intervisie. De gesprekkencyclus speelt hierbij een belangrijke rol.

De cao bevat ook regels m.b.t. de nascholing en deskundigheidsbevordering (CAO-PO 2016-2017, hoofdstuk 9).

artikel 23 onder d

Een werkreglement wordt ook vaak een werkinstructie genoemd. Elementen daarin kunnen zijn:

- orde en toezicht;
- dagelijkse gang van zaken;
- vaststellen van tijden van aanwezigheid op school;
- klassenavonden;
- corvee;
- pleinwacht/pauze;
- wijze dag/weekopening en sluiting.

In het algemeen wordt een werkreglement slechts voor het OOP opgesteld.

Sommige scholen of groepen scholen verspreiden onder het personeel een zogeheten personeelsboekje. Afhankelijk van de inhoud kan dat ook worden aangemerkt als werkreglement. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 2 juli 2008, 08.004.

artikel 23 onder e

Hoewel de cao een uitvoerige verlofregeling geeft kan het zijn dat het bevoegd gezag daarnaast nog een eigen verlofregeling wil instellen (artikel 8.7 e.v. CAO-PO 2016-2017). Daar zal bijvoorbeeld in kunnen staan in welke periode opname wel of niet is toegestaan, en welke procedure het personeelslid moet volgen om hiervan gebruik te maken.

Let wel: een verlofregeling voor het personeel is niet hetzelfde als de vakantieregeling voor de leerlingen.

artikel 23 onder f

Op grond van de Arbeidstijdenwet is deze aangelegenheid in de Wms opgenomen. Onder deze aangelegenheid wordt bijvoorbeeld verstaan, openingstijden van de school, de tijden waarop (onderscheiden) personeel(scategorieën) (in de school) kan worden ingezet voor het verrichten van werkzaamheden, en pauzetijden.

artikel 23 onder g

De toekenning van salarissen is meestal geregeld in de CAO. Daar staat genoemd op welk salaris iemand aanspraak kan maken bijvoorbeeld bij indiensttreding. Toelagen zijn (tijdelijke) ophogingen

van het salaris, al dan niet pensioendragend, in verband met bijvoorbeeld de uitvoering van extra taken gedurende een bepaalde tijd – wel te onderscheiden van prestatiebeloning! – of schaarste op de arbeidsmarkt. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 8 juni 2010, 104469.

Het onderscheid tussen toekenning van een toelage als *beleid* of als *ad hoc* beslissing is echter flinterdun. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 7 december 2010, 104642

Gratificaties zijn eenmalige betalingen, meestal in verband met een jubileum: een rond aantal jaren in dienst van de werkgever en diens rechtsvoorgangers, een huwelijksjubileum en dergelijke.

artikel 23 onder h

Hierbij valt te denken aan:

- het geven van vakonderwijs door vakleerkrachten of door groepsleerkrachten;
- wijze van inzet leraren bij buitenschoolse activiteiten;
- het geven van het vak godsdienst;
- de mate waarin wordt gekozen voor maximale omvang van de lesgevende taak, mede in verband met het omgaan met de normjaartaak (binnen de marges die de CAO-PO aangeeft);
- de keuze welke niet-lesgevende taken in mindering worden gebracht op de maximale omvang van de lesgevende taak.

Taakbeleid is echter ook een onderdeel van cao-bepalingen. Dat kan tot spanningen leiden. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 25 maart 2010, 104437.

Voor de relatie tussen taakbeleid en financiën, zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 11 juni 2015, 106695.

Zie ook hierboven de toelichting op artikel 23 onder b.

artikel 23 onder i

Bij personeelsbeoordeling gaat het om de wijze waarop 'gemeten' wordt hoe men zijn werk doet. Dit vergt een goede doordinking van de relatie tussen functiebeschrijvingen, competenties en beoordeling. Zie de bepalingen in de cao's en de daaraan verbonden instemmingsrechten van de (G)MR.

Voor functiebeloning als zodanig is er niet veel keus: Bij een bepaalde functie hoort een beschrijving, en op basis van de beschrijving wordt bijvoorbeeld met behulp van FUWA-PO een waardering vastgesteld, die maatgevend is voor de functiebeloning.

Functiedifferentiatie betekent dat er van bepaalde functies verschillende varianten bestaan. Uit de beschrijvingen wordt zichtbaar wanneer men voor welke variant in aanmerking komt. Zo kunnen er reeksen gemaakt worden van docentfuncties (LA-LC), administratieve functies, en onderwijsassisterende functies. In het functiebouwwerk van de school of organisatie wordt duidelijk welke functies binnen (het betreffende deel van) de organisatie 'beschikbaar' zijn.

Daarbij is het van belang dat in de presentatie van het beleid m.b.t. beoordeling melding gemaakt wordt van de aspecten van het functioneren die aan de beoordeling worden onderworpen, de instrumenten waarmee kennis omtrent die aspecten door de leidinggevende verworven wordt, en wat bij de beoordeling het onderlinge gewicht is van de informatie die met behulp van de voorgestelde instrumenten verzameld is. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 6 mei 2008, 08.001.

artikel 23 onder j

Het gaat hier om het beleid t.a.v. de overdracht van bekostiging naar andere instellingen, die bijvoorbeeld een deel van de leerlingenzorg voor hun rekening nemen. Dit kan gevolgen hebben in

de personele en formatieve sfeer. Of deze overdracht plaatsvindt zal blijken uit de begroting en het financiële jaarverslag.

Artikel 23 onder k

Artikel 12 lid 1 onder k Wms is gelijkloidend aan de betreffende bepaling uit de Wet op de Ondernemingsraden (artikel 27 lid 1 onder d WOR). Uit de wetsgeschiedenis bij die wet blijkt dat instemming van de ondernemingsraad met betrekking tot regelingen op arbo-gebied alleen vereist is indien de daarop betrekking hebbende wetten en besluiten (arbo-wet, arbo-besluiten, arbo-regelingen) de ondernemer nog enige invullingsruimte laten. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als er een keuze voor een bepaalde Arbodienst wordt gemaakt. De Minister van Sociale Zaken heeft ook uitdrukkelijk gezegd dat de aanwijzing van een Arbodienst onder het instemmingsrecht van artikel 27 lid 1 onder d WOR valt.

Een van de zaken waarbij beleidsruimte is gelaten voor het bevoegd gezag betreft de keuze van de arbodienst waarbij het is aangesloten. Een contract met een arbodienst heeft meestal een beperkte looptijd. Daarna heeft het bevoegd gezag opnieuw de keuze, hetzij om met dezelfde arbodienst verder te gaan, hetzij een andere te kiezen. Om die reden valt het besluit om het contract met de arbodienst (onder dezelfde voorwaarden) te verlengen onder de aangelegenheid van artikel 12 lid 1 onder k Wms. Zie verder de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 19 mei 2010, 104485. Zie ook de toelichting bij artikel 21 onder e

artikel 23 onder m

De Wet bescherming persoonsgegevens stelt de houder van een registratie van persoonsgegevens verplicht te regelen wie toegang heeft tot bepaalde gegevens, wie gegevens mag invoeren of muteren, hoe gegevens zijn opgeslagen e.d. Ook kan geregeld worden onder welke omstandigheden gegevens (onverplicht) aan derden ter beschikking kunnen worden gesteld. Hierbij kan worden opgemerkt dat de wetgever hoge eisen stelt aan de systemen die bij registraties gebruikt worden, ook als de gegevens via 'the cloud' bewaard worden. Datalekken is dan zeer wel mogelijk als de beveiliging van dit soort systemen ontoereikend is. De houder van de registratie, i.c. het bevoegd gezag kan dan worden aangesproken op mogelijke schade, of beboet worden. Een concept privacyreglement voor de verwerking van de gegevens van het personeel dient dus ter instemming worden voorgelegd aan de personeelsgeleding.

artikel 23 onder n

Het kan nodig geacht worden aanwezigheid te controleren door bijvoorbeeld een pasjessysteem. Daarnaast gaat dit item ook over de controle over de websites die vanaf de werkplek worden bekeken, de mails die worden verstuurd, de telefoongesprekken die worden gevoerd e.d. De vaststelling of wijziging van een elektronische informatie- en communicatiemiddelen (EIC)-regeling voor personeel, waarin ook afspraken rond *social media* zijn opgenomen, valt onder dit artikelonderdeel.

artikel 23 onder o

Hier is de vraag aan de orde welke eisen, los van de grondslag van de school bijvoorbeeld aan sollicitanten worden gesteld (orthopedagogische diploma's, bereidheid tot bepaalde nascholing, aantoonbare attitude voor het onderwijskundige concept van de school e.d.). Voor zover de eisen wel verband houden met de grondslag is er sprake van een adviesrecht voor de hele raad.

artikel 23 onder q

Dit wordt geregeld in het medezeggenschapsstatuut. De cao's bevatten bepalingen over faciliteiten voor de personeelsleden in medezeggenschapsorganen en aan medezeggenschapsorganen: artikel 13.3 en bijlage A 11 CAO-PO 2016-2017.

artikel 24

Dit artikel loopt parallel met artikel 13 van de Wms.

artikel 24 onder a

Aangezien de aangelegenheden waarnaar hier verwezen wordt ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor ouders en leerlingen is in de wet vastgelegd dat voor de regeling van de gevolgen van deze besluiten de oudergeleding een instemmingsbevoegdheid heeft. Het ligt voor de hand dat het bevoegd gezag een plan over die onderwerpen aanbiedt inclusief een voorstel voor de regeling van de gevolgen daarvan voor ouders en leerlingen.

Het kan gebeuren dat de regeling van de gevolgen van het besluit voor ouders en leerlingen nog niet geheel bekend is of kan zijn op het moment van de adviesaanvraag. Dan kan volstaan worden met een globale aanduiding van de gevolgen en de regeling die het bevoegd gezag voor ogen staat. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 10 juni 2013, 105764.

artikel 24 onder b

Vaak zal het hier gaan om de verandering van de grondslag van de vereniging of stichting, waarvan de school uitgaat. Omdat het dan een statutenwijziging betreft van de rechtspersoon heeft uiteindelijk de ledenvergadering – bij een vereniging – of het stichtingsbestuur het laatste woord.

artikel 24 onder c

Het betreft hier de hoogte en de bestemming van de ouderbijdragen, die zonder een wettelijke verplichting daartoe, tot de financiële inkomsten van de school behoren.

Let op: het gaat hier om de bedragen die gevraagd worden *nadat* de leerling is toegelaten, en dus niet om de bedragen die gevraagd worden om überhaupt toelating mogelijk te maken. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 7 december 2009, 104276. Toelating tot een door de overheid bekostigde school voor funderend onderwijs mag niet afhankelijk worden gesteld van een ouderbijdrage.

Wanneer er sprake is van een ander orgaan dat belast is met de inning van de hier bedoelde ouderbijdragen kan een competentiestrijd ontstaan over de bevoegdheid van de oudergeleding van de (G)MR in deze. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 23 april 2015, 106681.

artikel 24 onder d

Te denken valt aan beleid inzake:

- het schoolzwemmen;
- het (tegen betaling) verstrekken van maaltijden of melk tijdens de lunchpauze;
- leerlingenbibliotheek;
- collectief inkopen en uitgeven materieel (gymkleding, collectief lidmaatschap openbare bibliotheek);
- vervoer van leerlingen.

Van voorzieningen ten behoeve van de leerlingen is alleen sprake als de voorziening uitsluitend of nagenoeg uitsluitend van belang is voor de leerlingen (en hun ouders), terwijl daarvan geen sprake is als de voorziening rechtstreeks verband houdt met (de uitvoering van) het onderwijsprogramma. Concreet: een handvaardigheidlokaal in het primair onderwijs is geen voorziening voor leerlingen maar een overblijflokaal wel. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 12 juni 2008, 08.016.

artikel 24 onder e

Een leerlingenstatuut kan regels bevatten m.b.t. bijvoorbeeld:

- bescherming van de privacy van de leerling;
- de orde binnen de school;
- regels over gedrag en uiterlijk;
- kledingvoorschriften;
- rapportage;
- het opgeven van huiswerk;
- bevordering;
- leerlingenparticipatie.

Overigens komt een leerlingenstatuut in het primair onderwijs weinig voor. Bovenstaande regels zijn meestal te vinden in de schoolgids.

artikel 24 onder f

Met tussenschoolse opvang wordt de opvang tijdens de lunchpauze bedoeld. Omdat men niet *a priori* van het personeel kan vragen tijdens de lunch van de kinderen in het klaslokaal te zijn, moet er iets geregeld worden met ouders of andere vrijwilligers, of betaalde opvangkrachten. Vragen die dan spelen zijn:

- wie begeleidt de kinderen tijdens de maaltijd?
- moeten de begeleiders geschoold worden/zijn, en zo ja, hoe?
- worden ook maaltijden verstrekt aan de kinderen?
- hoe wordt toezicht op het schoolplein geregeld?
- wat zijn de kosten voor de ouders?

artikel 24 onder g

De Wms – en ook dit reglement – spreekt over de aangelegenheid ‘vaststelling van de schoolgids’ en noemt daarbij geen beperking. Op grond van de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 1 april 2009, 104011 moet het bevoegd gezag een volledig voorstel met betrekking tot de schoolgids ter instemming aan de oudergeleding van de MR voorleggen en kan het niet volstaan met een opsomming van de onderwerpen die er in ter sprake zullen komen. In de praktijk zal de directeur een exemplaar van het lopende jaar overhandigen en daarin aangeven welke teksten hij in de schoolgids voor het komende cursusjaar wil veranderen, en hoe.

Uit het feit dat instemming wordt verleend aan de schoolgids mag het bevoegd gezag niet afleiden dat daarmee ook instemming wordt verleend aan het daarin genoemde beleid. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 12 juni 2014, 106171. Sommige onderwerpen dienen dus eerst voor advies of instemming te zijn voorgelegd aan de (G)MR voordat deze in de schoolgids kunnen worden opgenomen.

artikel 24 onder h

Bij dit onderwerp komen ter sprake zaken als:

- aanvangs- en eindtijden van de school;
- onderscheid lagere en hogere groepen;
- eventueel vierdagenrooster voor bepaalde groepen;
- de verdeling van de onderwijstijd over het jaar (margedagen e.d.).

Een besluit als hier bedoeld wordt niet genomen dan na raadpleging van de ouders (artikel 15 lid 3 Wms). De wet schrijft niet voor wie de ouders moet raadplegen, hoe dat moet gebeuren en welk gewicht de opbrengst van die raadpleging in de schaal legt. Hierover zullen het bevoegd gezag en de MR dus schriftelijke afspraken over moeten maken, en ook in de communicatie met de ouders over deze raadpleging moet volstreekte helderheid geschapen worden, met name over wat bevoegd gezag en/of MR met de uitslag van de raadpleging doen.

Wat valt precies onder onderwijstijd? Het is kennelijk een ruim begrip. De brief van de staatssecretaris aan de besturen en scholen voor voortgezet onderwijs d.d. 3 september 2009, referentie [VO/OK/131531](#) bevat een tabel, waarin een overzicht wordt gegeven.

artikel 24 onder i

De Wet bescherming persoonsgegevens stelt de houder van een registratie van persoonsgegevens verplicht te regelen wie toegang heeft tot bepaalde gegevens, wie gegevens mag invoeren of muteren, hoe gegevens zijn opgeslagen e.d. Ook kan geregeld worden onder welke omstandigheden gegevens (onverplicht) aan derden ter beschikking kunnen worden gesteld. Hierbij kan worden opgemerkt dat de wetgever hoge eisen stelt aan de systemen die bij registraties gebruikt worden, ook als de gegevens via 'the cloud' bewaard worden. Datalekken is dan zeer wel mogelijk als de beveiliging van dit soort systemen ontoereikend is. De houder van de registratie, i.c. het bevoegd gezag kan dan worden aangesproken op mogelijke schade, of beboet worden. Een concept privacyreglement verwerking leerlinggegevens dient op grond van dit artikelonderdeel ter instemming voorgelegd te worden aan de oudergeleding.

artikel 24 onder j

Te denken valt aan het beleid m.b.t. excursies, sportdagen, schoolreisjes en -kampen e.d.

Zie ook de toelichting op artikel 24 onder h.

Let op: de oudergeleding wordt niet belast met de vraag naar de bestemming van een excursie of schoolkamp – dat is uitvoering – maar wel met de vraag of die plaatsvinden en zo ja, onder welke condities.

artikel 24 onder k

Denk aan schoolkrant, nieuwsbrieven, ouderavonden, tien-minutengesprekken, een intranetomgeving e.d. Overigens hoeft die informatie niet alleen de eigen school te betreffen, maar kan zij ook betrekking hebben op bijvoorbeeld voorlichting vanuit het vervolgonderwijs. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 4 juni 2010, 104466.

artikel 25 onder b

De medezeggenschapsraad is niet de plaats om te spreken over (het functioneren van) individuen. Vooral het beleid moet ter sprake komen.

Artikel 25 onder d

Wanneer er meerdere scholen onder één bevoegd gezag staan is de instelling van een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) verplicht. Om te bepalen welke medezeggenschapsorgaan bevoegd is een bepaalde aangelegenheid te bespreken kan eenvoudig de regel gevolgd worden: medezeggenschap volgt zeggenschap. De zaken die op het niveau van de vereniging of stichting worden besloten en van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of een meerderheid van de scholen, worden dus door de GMR besproken. De zaken die door de individuele schooldirectie kunnen worden besloten worden door de MR besproken. Dat kan betekenen dat sommige zaken op twee niveaus aan de orde komen. Bijvoorbeeld: centraal wordt besproken binnen welke kaders beloningsbeleid kan worden vormgegeven, maar de directies van de scholen zijn bevoegd daar eigen accenten in te leggen op schoolniveau. De kaders worden dan in de GMR besproken, de schoolspecifieke invulling is onderwerp van bespreking in de MR.

Mutatis mutandis geldt deze redenering ook voor een MR met deelraden.

Op deze regel is echter een uitzondering mogelijk wanneer bepaalde besluiten krachtens een bevoegdhedenverdeling centraal moeten worden genomen, maar zij betrekking hebben op slechts één of een minderheid van de scholen onder het bevoegd gezag. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 3 juli 2007, G749, 2 oktober 2009, 104139 en 7

december 2009, 104312. Op grond van deze uitspraken is artikel 33 lid 5 in dit reglement opgenomen.

Zie ook de toelichting voorafgaand aan de artikelen 21 tot en met 24.

Zie verder voor de uitleg van de term 'gemeenschappelijk belang' Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 26 oktober 2015, 106913.

artikel 25 onder e

Het gaat hier om een meer of minder subtiele vorm van misbruik van de bevoegdheden.

Bijvoorbeeld: de oudergeleding onthoudt haar instemming aan de schoolgids, omdat daar in staat dat juffrouw X groep Y krijgt, terwijl men haar ongeschikt vindt voor die groep. Daarmee treedt de oudergeleding in de bevoegdheden van de directie.

artikel 26 lid 3

Bij spoedeisende gevallen moet gedacht worden aan de situatie waarin de opschortende werking van de vakantie in combinatie met de in het medezeggenschapsstatuut genoemde termijnen een tijdige tenuitvoerlegging van het voorgenomen besluit frustreert, of wanneer om aanspraak te maken op een bepaalde tegemoetkoming een deadline gehaald moet worden. Het bevoegd gezag kan dit lid niet invoeren om een verwijtbaar uitstel van een verzoek om advies of instemming ongedaan te maken.

Zie ook Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 31 maart 2016, 107108.

Voor de termijnen van artikel 26 geldt krachtens het vierde lid een opschortende werking van de schoolvakanties. Voor alle duidelijkheid: de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS accepteert deze werking niet voor de termijnen die in de Wms genoemd staan m.b.t. de geschillenregeling. Zie haar uitspraken van 25 maart 2010, 104437, 11 april 2012, 105221 en 12 april 2012, 105188.

artikel 28 lid 2

Bij een 'ernstige belemmering' onder c. kan ook gedacht worden aan het geschorst zijn van een personeelslid.

Het onder d. genoemde zal moeten blijken uit gedragingen of (schriftelijke) verklaringen.

De raad kan weliswaar bij iemand aandrang uitoefenen zijn zetel op te geven, maar dwingen kan niet, zelfs niet als bij meerderheid besloten wordt collectief op te stappen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 11 november 2010, 104527

artikel 30 lid 3

Deze regel heeft alles te maken met het uitgangspunt dat het bevoegd gezag niet verrast mag worden met een achterbanraadpleging waarvan het niets weet, zeker niet wanneer daar bijvoorbeeld consequenties voor lesuitval of inzet facilitair personeel uit zou voortvloeien.

artikel 33 lid 2

Redenen voor zo'n verzoek kunnen gelegen zijn in de onderwerpen, die te veel met de persoon van het betreffende lid van de schoolleiding te maken hebben, of in een ernstig verstoorde relatie tussen het lid van de schoolleiding en (één of meer leden van) de raad.

Adressen:

Landelijke Commissie voor Geschillen WMS

p/a Onderwijsgeschillen

Postbus 85191

3508 AD Utrecht

info@onderwijsgeschillen.nl

Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam

Postbus 1312

1000 BH Amsterdam

Toelichting bij opstelling

Procedure

Om een medezeggenschapsreglement vast te stellen is in de Wms niet een aparte procedure voorgeschreven. Wat er staat komt hier op neer dat:

- het bevoegd gezag stelt het reglement vast (artikel 23 lid 1 Wms);
- de raad moet met een meerderheid van twee-derde met het voorstel van het bevoegd gezag hebben ingestemd (artikel 23 lid 2 Wms);
- wanneer – op initiatief van de raad – bevoegdheden worden uitgebreid, omgezet of overgedragen stemmen het bevoegd gezag en de betreffende geleding daarmee in (artikel 24 lid 2 en 3 j° 23 lid 2, tweede volzin Wms);
- komt men er niet uit dan kunnen zowel het bevoegd gezag als de raad zich tot de Landelijke Commissie Geschillen WMS wenden om het geschil voor te leggen (artikel 33 Wms).

In de praktijk betekent dit dat het bevoegd gezag een voorstel formuleert, bijvoorbeeld door dit basisreglement aan de eigen situatie aan te passen. Vervolgens vindt overleg plaats met de raad. Op grond van de uitkomsten van dit overleg wordt het reglement al dan niet bijgesteld en kan het na een tweede overleg worden vastgesteld. Blijft het lastig om tot een vergelijk te komen dan is het natuurlijk altijd mogelijk een adviseur van Verus te vragen zowel op inhoud als proces ondersteuning te verlenen.

Voor de scholen in de zin van de Wet op de expertisecentra geldt een aantal afwijkende bepalingen. Voor het opstellen van reglementen voor die scholen is het sowieso verstandig de hulp van een adviseur van Verus in te roepen.

Nog een paar praktische opmerkingen:

- Behalve de hieronder genoemde aandachtspunten verdient het aanbeveling om overal waar ‘vereniging/stichting’ staat dat te wijzigen in de rechtsvorm die op de eigen organisatie van toepassing is.
- De links in de tekst van het reglement geven aan dat op dat artikelonderdeel een toelichting is opgenomen in de *Toelichting bij gebruik*. Wanneer het document is geopend op de computer kunt u dan meteen naar de toelichting. In een papieren versie hebben de links alleen de functie dat ze aangeven *dat* er een toelichting is.
- Wanneer het reglement wordt vastgesteld kan deze *Toelichting bij opstelling* verwijderd worden. Ook kunt u dan het voorwoord vervangen door een eigen tekst.

artikel 1 onder b.

Onder ‘bevoegd gezag’ in te vullen bijvoorbeeld: het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Onderwijs in Hoogdijk. Wanneer gekozen is voor een constructie met een raad van toezicht en een college van bestuur is het college van bestuur aan te merken als het bevoegd gezag.

artikel 3

Het aantal leden bedraagt ten minste vier. Bij een REC of een centrale dienst is dat ten minste twee (art. 3 lid 2 Wms).

Het aantal leden uit het personeel moet gelijk zijn aan dat uit de ouders en leerlingen samen. Ook moeten er evenveel ouders als leerlingen in de raad zitten. Wanneer dat laatste niet lukt, bijvoorbeeld doordat er geen kandidaten te vinden zijn, mogen de vacatures door de andere subgeleding worden ingevuld (art. 3 lid 3 Wms).

De aantallen leden worden ook in het medezeggenschapsstatuut genoemd.

Wanneer gewenst kan men in dit artikel ook verfijningen aanbrengen door bijvoorbeeld een minimaal aantal leden van het ondersteunend personeel op te nemen, of een verdeling over sectoren en vestigingen. Wel moet er dan voor gewaakt worden dat de leden van de raad dan niet

te veel het idee hebben dat zij vooral het deelbelang van hun sector o.i.d. op het oog moeten hebben; *elk* lid van de raad behoort de belangen van de *hele* school te dienen.

artikel 5 lid 1

De wet bepaalt niet de termijn van de zittingsduur van een lid van de medezeggenschapsraad. Bevoegd gezag en de raad kunnen dat zelf in het medezeggenschapsreglement regelen. Bij het kiezen van een termijn kan men met verschillende aspecten rekening houden. Kiest men voor een korte termijn (bijvoorbeeld twee jaar) dan betekent dat, dat de samenstelling van de raad snel kan wijzigen. Nieuwe leden moeten weer ingewerkt en geschoold worden. Uit oogpunt van continuïteit is een korte termijn niet zo attractief. Een lange termijn (vijf jaar of meer) heeft weer als nadeel dat de animo voor het lidmaatschap afneemt. Kandidaten kunnen dat als een te lange termijn ervaren. Ouders, waarvan de kinderen nog maar een beperkt aantal jaren op school zitten, zullen zich wellicht om die reden geen kandidaat stellen. Een termijn van drie of vier jaar is in de regel een goed compromis.

artikel 5 lid 3

De ervaring leert dat een zekere doorstroming in vertegenwoordigende functies wenselijk is om te voorkomen dat bepaalde personen te lang en te zwaar hun stempel drukken op het functioneren van het orgaan in kwestie. Daarnaast kan het nieuwe kandidaten over de streep trekken wanneer duidelijk is dat het lidmaatschap van een raad gelimiteerd is in tijd. Om die reden kan in dit artikellid een maximum aantal jaren worden opgenomen om een limiet aan de totale zittingsduur te stellen.

artikel 8

Het kiesrecht bestaat uit twee elementen:

- Het recht om zelf een stem uit te brengen (het actieve kiesrecht);
- Het recht om in de medezeggenschapsraad gekozen te worden (passieve kiesrecht).

Zowel de ouders als de personeelsleden van de school bezitten het actieve en passieve kiesrecht. Ze kunnen dus zelf de leden van de medezeggenschapsraad stemmen en ook gekozen worden. Het kiesrecht is een fundamenteel recht. In het reglement voor de medezeggenschapsraad kan op dat recht geen inbreuk worden gemaakt, tenzij de wetgever dat expliciet toestaat.

Dat heeft de wetgever op één punt gedaan. Het gaat daarbij om de volgende situatie. Artikel 58 WPO geeft aan dat een bijzondere school een leerling op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing niet de toelating tot de school kan weigeren, indien binnen redelijke afstand van de woning van die leerling geen openbare school aanwezig is. De ouder van deze leerling heeft - net als andere ouders - het recht zich kandidaat te stellen voor de medezeggenschapsraad. De wet biedt in artikel 24 lid 4 onder a en lid 5 echter de mogelijkheid om van die ouder een verklaring te vragen, waaruit blijkt dat de ouder de grondslag en doelstellingen van de school respecteert. Het stellen van deze eis kan dus alleen opgenomen worden in het reglement van een bijzondere school. Kiest een bijzondere school voor de mogelijkheid genoemde verklaring verplicht te stellen dan moeten de leden 3 en 4 zoals hier geformuleerd aan het reglement worden toegevoegd.

artikel 8 lid 1

Hier kan ook een uitbreiding worden gemaakt naar de organisaties voor personeel, ouders en leerlingen. Artikel 3 lid 9 van de WMS geeft aan:

Kandidaten voor de verkiezing van het deel van de medezeggenschapsraad dat uit en door het personeel wordt gekozen, kunnen worden gesteld door personeelsleden en door organisaties van personeel. Kandidaten voor de verkiezing van het deel van de medezeggenschapsraad dat uit en door de ouders of de leerlingen wordt gekozen, kunnen worden gesteld door ouders of leerlingen en door organisaties van ouders of leerlingen.

Deze organisaties dienen derhalve ook op de hoogte te zijn van de datum van de verkiezingen van de MR op de betreffende school. Nagegaan dient te worden bij de diverse (sub)geledingen bij welke organisaties (zie ook artikel 1: begripsbepalingen) men is aangesloten. Deze worden vervolgens ingelicht en later in de gelegenheid gesteld kandidaten voor te dragen.

artikel 8 lid 2 en 3

De leerlingen die het hier betreft zijn aangemeld door ouders die hun kind liever naar de openbare school hadden gestuurd, maar omdat die binnen een redelijke afstand niet te vinden is, gaat hun kind tegen wil en dank naar een bijzondere school. Zeker wanneer normaliter onderschrijving van de grondslag van de school verlangd wordt, kan het bevoegd gezag er beducht voor zijn als deze ouders zich kandidaat zouden stellen voor een zetel in de (G)MR. Aan deze ouders kan meegedeeld worden – meteen bij aanmelding! – dat zij geen zitting kunnen nemen in de (G)MR. In de praktijk zal deze situatie zich vrijwel nergens in ons dichtbevolkte land voordoen; een openbare school is altijd wel te vinden. Een afstand van 10 kilometer over de weg wordt voor het basisonderwijs als redelijk beschouwd.

Wanneer men van de mogelijkheid ouders op bovengenoemde gronden uit te sluiten van de medezeggenschap geen gebruik wil maken kunnen deze artikelleden geschrapt worden. Lid 1 van dit artikel heet dan natuurlijk ook niet meer lid 1.

artikel 13 lid 1

In plaats van bij gelijke aantallen stemmen het lot te laten beslissen kan men ook vaststellen dat bijvoorbeeld de oudste in jaren wordt geacht gekozen te zijn.

artikel 15

De wet schrijft voor - als men van de optie van het afzonderlijke overleg gebruik wil maken - dat men in het reglement bepaalt over welke aangelegenheden het bevoegd gezag met de afzonderlijke geledingen overleg kan voeren.

Het benoemen van die 'aangelegenheden' kan men op twee manieren invullen. Naar eigen inzicht kunnen concrete onderwerpen in het reglement genoemd worden, waarvan de medezeggenschapsraad op voorhand van mening is dat het aanbeveling verdient het overleg met de afzonderlijke geledingen te laten plaatsvinden. Het is echter ook denkbaar te volstaan met een algemene clausule in het reglement en dan in de praktijk zelf op enig moment te beslissen of het opportuun is afzonderlijk overleg te voeren.

Kiest men vooraf voor concrete onderwerpen dan kan men deze in het tweede lid van dit artikel benoemen. Kiest men voor de algemene clausule dan kan het tweede lid zoals hier geformuleerd opgenomen worden in het reglement.

Het kan ook zijn, dat de medezeggenschapsraad ten principale afziet van de wettelijke mogelijkheid dat het bevoegd gezag afzonderlijk met de geledingen overleg voert. Dan regelt men op dit punt niets in het reglement en vervalt het hier voorgestelde tweede lid.

artikel 18 lid 2 onder c

Hier moet een keuze gemaakt worden voor het wetsartikel, afhankelijk van de schoolsoort.

artikel 18 lid 2 onder f en g

Deze informatie hoeft echter alleen verstrekt te worden bij een schoolbestuur waarbij in de regel ten minste 100 personen werkzaam zijn. Heeft een schoolbestuur in de regel een lager aantal personen in dienst dan kunnen de onderwerpen onder f en g vervallen.

artikel 21 tot en met 24

In paragraaf 5 van het basisreglement zijn de advies- en instemmingsbevoegdheden van de medezeggenschapsraad en de geledingen van de raad weergegeven. De bevoegdheden zijn opgenomen overeenkomstig de bepalingen van de wet. De wet biedt echter de raad en het bevoegd gezag om in onderling overleg van deze wettelijke verdeling af te wijken. Zij kunnen een andere keuze die naar hun inzicht beter aansluit bij de eigen visie op medezeggenschap en op de eigen specifieke situatie.

De volgende opties zijn mogelijk:

- omzetting van een adviesrecht van de raad in een instemmingsrecht;
- omzetting van een instemmingsrecht van de raad in een adviesrecht;
- omzetting van een instemmingsrecht van de personeels-, ouder- of leerlingengeleding in een adviesrecht;
- overdracht instemmingsrecht van een personeels-, ouder- of leerlingengeleding aan de gehele raad;
- uitbreiding van het aantal medezeggenschapsaangelegenheden onder toekenning van een advies- of instemmingsrecht aan die nieuwe aangelegenheden.

Bij de toepassing van al deze opties gelden de volgende spelregels:

- Zowel de raad als het bevoegd gezag moeten met de toepassing van één of meer van deze opties instemmen.
- Twee derden van het aantal leden van de raad moet met toepassing van iedere optie instemmen.
- Iedere optie heeft een geldigheidsduur van ten hoogste twee jaren. Na het verstrijken van die twee jaren vervalt de optie van rechtswege. Willen bevoegd gezag en medezeggenschapsraad de handhaving van een optie voor weer een periode van twee jaren verlengen dan moeten beiden daartoe vóór het verstrijken van de periode van twee jaren besluiten. Ook dan geldt weer de regel van de meerderheid van twee derden van het aantal leden van de raad.
- Het is niet mogelijk een geschil aanhangig te maken als geen overeenstemming wordt bereikt over de toepassing van artikel 24 lid 2 Wms.

Zie ook artikel 24, lid 2 en 3, en artikel 25 lid 2 Wms.

artikel 22a

Dit artikel hoeft niet opgenomen te worden als de school deel uitmaakt van een groter geheel en de GMR de contacten met het toezichthoudend orgaan onderhoudt.

artikel 26

De wet schrijft voor dat in het medezeggenschapsreglement de termijn bepaald moet worden, waarbinnen de medezeggenschapsraad het bevoegd gezag moet laten weten of hij al dan niet instemt met een voorstel en of hij al dan niet positief adviseert. Het wordt aan bevoegd gezag en de medezeggenschapsraad overgelaten de termijn concreet in te vullen. Die invulling kan op twee manieren plaatsvinden.

Er kan een concrete termijn - bij voorbeeld zes weken - in het reglement worden opgenomen, die dan voor alle voorstellen van het bevoegd gezag geldt. Voordeel van zo'n uniforme termijn is dat alle partijen in iedere situatie vooraf weten, aan welke termijn ze gebonden zijn.

Men kan er ook voor kiezen om in het reglement - in plaats van een concrete termijn - het begrip 'redelijke termijn' op te nemen. Dat houdt in dat het bevoegd gezag bij toezending van een voorstel aan de medezeggenschapsraad aangeeft welke concrete termijn in die situatie van toepassing is. Voordeel van deze invulling is dat per geval - afhankelijk van de complexiteit van het voorstel en andere specifieke omstandigheden - een passende termijn kan worden bepaald.

In dit basisreglement is van beide mogelijkheden gebruik gemaakt: in principe een vastgestelde termijn, waarvan op verzoek van één van de partijen kan worden afgeweken.

artikel 28 lid 3

Bij een medezeggenschapsraad van vier leden moet de tweede volzin vervallen.

artikel 29

In de praktijk kan het voorkomen dat een eenmaal gekozen medezeggenschapsraad aan de slag gaat en bij zijn werk te weinig oog heeft voor wat leeft bij de achterbannen en bij het formuleren van standpunten en initiatiefvoorstellen onvoldoende met die achterban rekening houdt. De wetgever heeft daarom opgedragen om in het reglement instrumenten of methoden op te nemen, die de banden tussen de medezeggenschapsraad en de achterbannen kunnen verstevigen. Hieronder zijn twee voorbeelden uitgewerkt. Op de eerste plaats kan een procedure in het reglement worden opgenomen, die het mogelijk maakt dat ouders en personeelsleden gespreksonderwerpen voor de vergadering van de medezeggenschapsraad kunnen voorstellen. Het tweede voorbeeld omvat de procedure dat de medezeggenschapsraad gehouden is - alvorens een standpunt te bepalen - over het desbetreffende onderwerp eerst de ouders en/of personeelsleden te raadplegen.

U kunt beide voorbeelden - al dan niet aangepast - in het reglement opnemen. Daarnaast is het mogelijk andere mogelijkheden, die aansluiten bij de eigen praktijksituatie, uit te werken en in het reglement op te nemen.

artikel 30 lid 2

Bij voorbeeld: het derde deel of de 10 %. Wanneer in het eigen reglement een ander gedeelte of percentage wordt gekozen is dat natuurlijk mogelijk. De essentie is dat enerzijds een drempel wordt opgeworpen, zodat niet een al te klein groepje betrokkenen een achterbanraadpleging kan afdwingen, maar anderzijds het wel mogelijk blijft dat op initiatief van een deel van de achterban zo'n raadpleging moet worden georganiseerd.

artikel 31

De wet schrijft niet voor dat de medezeggenschapsraad een huishoudelijk reglement moet vaststellen. Waar dit reglement met name de verhouding tussen raad en bevoegd gezag regelt, biedt een huishoudelijk reglement de raad de mogelijkheid om een aantal interne praktische zaken, die men nog graag wil regelen, vast te leggen. Door ze op te nemen in het huishoudelijk reglement kunnen die onderwerpen gemakkelijk aangepast worden en hoeft niet de zwaardere procedure van een reglementswijziging gevolgd te worden.

Men kan er echter ook voor kiezen om van deze bepaling af te zien. Bij voorbeeld, omdat de behoefte niet aanwezig is om een aantal onderwerpen nader te regelen of omdat men die zaken liever in het reglement zelf opneemt.

artikel 32

De wet bepaalt in de artikelen 30 tot en met 37 de route van een geschil. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vier soorten geschillen die aan de Landelijke Geschillencommissie WMS kunnen worden voorgelegd:

- een geschil m.b.t. de instemmingsbevoegdheid, aanhangig te maken door het bevoegd gezag (artikel 32 Wms);
- een geschil over de inhoud van het medezeggenschapsreglement of –statuut, aanhangig te maken door het bevoegd gezag en/of de raad (artikel 33 Wms);
- een geschil m.b.t. de adviesbevoegdheid, aanhangig te maken door de raad (artikel 34 Wms);
- een geschil m.b.t. de nakoming van wederzijdse verplichtingen, aanhangig te maken door het bevoegd gezag en/of de raad (artikel 35 Wms).

Daarnaast zijn nog andere geschillen denkbaar. Bijvoorbeeld:

- het bevoegd gezag of de raad weigeren binnen de afgesproken termijn een reactie te geven;
- de argumentatie van een reactie van bevoegd gezag of de raad ontbreekt of is evident onvoldoende;
- overleg als bedoeld in artikel 16 blijft uit.

De landelijke geschillencommissie moet zich dan onbevoegd verklaren, dus zal men er intern uit moeten komen. In het laatste geval kan bijvoorbeeld een interne geschillencommissie of bezwarencommissie, als die bestaat, dienst doen. De tekst van dit artikel is derhalve, meer nog dan andere teksten van dit basisreglement, een voorbeeldtekst.

artikel 33 lid 5

Aan dit artikellid liggen de uitspraken van de Landelijke Geschillencommissie Medezeggenschap Onderwijs van 3 juli 2007, G749 en van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 7 januari 2009, 08.021 ten grondslag.

Wanneer de school een zogeheten éénpitter is, en dus geen deel uitmaakt van een groep scholen onder één bevoegd gezag kan dit artikellid geschrapt worden.